

PİYASA İLE AKADEMİ ARASINDA: TÜRKİYE’DE KURUM TARİHÇİLİĞİ ALANININ ORTAYA ÇIKIŞI, GELİŞİMİ VE AKTÖRLER ARASI DİNAMİKLERİ*

Akansel YALÇINKAYA¹

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de halihazırda piyasa ile akademi arasında sıkışıp kalan ve her iki taraftan da katkı yapılan bir alan olarak kurum tarihçiliği alanının bir kurumsal alan olarak ortaya çıkışı, gelişimi, bu gelişimde etkili olan aktörler ile söz konusu bu aktörler arasındaki ilişkilerin dinamiklerinin keşfedilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşabilmek için örgütsel sosyolojide önemli bir açıklayıcılık sunan kurumsal alan kavramından hareketle kurum tarihçiliği alanının nasıl yapılandığı analiz edilmiştir. Bu kapsamda, ilkin bu alandaki birikimi geniş kapsamlı olarak derleyen bir bibliyografya ile bu bibliyografyada yer verilen eserler üzerinden yapılacak keşfedici içerik analiziyle desteklenen bir tarihsel anlatı analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışmanın öncül sonuçları, alanın doğuşunun piyasanın beklentileri sonucu gerçekleşmişken, gelişiminin ise 12 Eylül 1980 darbesi sonrası akademiye uzaklaştırılan sol aydınların etkisiyle şekillendiğini ve alanın kurumsallaşmasında piyasa beklentileri ile akademik nitelikli kaygıların karşılıklı çatışmasının ve etkileşiminin önemli bir rol oynayarak melez bir işbirliği pratiğini ortaya çıkardığını ve bunun da alanın öncül (proto) kurumsallaşmasına neden olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Kurum tarihi, örgütsel alan, piyasa, akademi
JEL Sınıflaması: N8, M1, M10

AT THE NEXUS BETWEEN MARKET AND ACADEMIA: THE EMERGENCE, DEVELOPMENT, AND FORMATION OF CORPORATE HISTORY IN TÜRKİYE AS AN ORGANIZATIONAL FIELD

Abstract

This study aims to explore the emergence and development of institutional history as an institutional field in Turkey—a field currently caught between the market and academia, with contributions from both sides—as well as to uncover the dynamics of the relationships among the actors influencing this development. To achieve this goal, the study analyzes how the field of institutional history is structured, drawing on the concept of the “institutional field,” which offers significant explanatory power in organizational sociology. Within this framework, an approach combining a historical narrative analysis—supported by an exploratory content analysis of the works cited in a comprehensive bibliography compiling the body of knowledge in this field—has been adopted. The preliminary findings of the study indicate that while the field’s emergence resulted from market expectations, its development was shaped by the influence of leftist intellectuals who were expelled from academia following the September 12, 1980 coup. The findings indicate that the mutual conflict and interaction between market expectations and academic concerns played a significant role in the field’s institutionalization, giving rise to a hybrid collaborative practice that led to the field’s proto-institutionalization.

Keywords: Corporate history, organizational field, market, academia
JEL Classification: N8, M1, M10

* Bu makalenin önceki versiyonları, 11-13 Mayıs 2022 tarihlerinde düzenlenen 6. İlişkisel Sosyal Bilimler Kongresi’nde ve 3-4 Şubat 2023 tarihlerinde düzenlenen 14. Örgüt Kuramı Sempozyumu’nda sunulmuştur.

¹ Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, akansel.yalcinkaya@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7843-0612.

1. Giriş

Türkiye’de kurum/sektör tarihçiliğinin tarihini, bu alanın ilk örnekleri olarak kabul edilebilecek olan ve daha çok kamu kuruluşlarının Cumhuriyet’in 10., 50. ve 75. yıl dönümleri için yayınladıkları kitaplar sebebiyle bir hayli geriye götürmek mümkün ise de (Koraltürk, 2005), kurum tarihi kavramının bugünkü çağrışımı ve kelimenin bir ekiple ve hayli uzun bir dönemde gerçekleştirilen ayrıntılı bir çalışma olması anlamında kurum tarihi yazımını, özellikle 1992 yılında Tarih Vakfı’nın kuruluşu ve daha bilimsel ve profesyonel yaklaşımı benimsemesi sebebiyle, kavramın 90’lı yıllarla birlikte gündeme geldiği söylenebilir. Kurum tarihçiliği alanında, Tarih Vakfı’nın işin içine girmesi ve getirdiği bilimsel yaklaşım, daha önceleri büyük ölçüde ajansların ve kurumsal iletişim şirketlerinin ürettikleri ve ele aldığı kurumu tanıtmaktan öteye gidemeyen, birer kurumsal imaj ürünü olan ve okunmaktan çok etkili sanılan çevrelerine hediye edilen birer ‘kahve masası’ kitabı (Tekeli, 2008) veya ‘prestij’ kitapların (Bali, 2003); akademisyenlerin elinden çıkmış, akademik ve ilgili alanda tarihsel bir değer taşıyan daha tarih odaklı bir yaklaşıma evrilmesine yol açmakla birlikte, alandaki aktörler arasında kurum tarihçiliğinin yol ve yöntemleri konusunda da bir çeşitlilik yanında ikiliğe de yol açmıştır. İşte bu çalışmada, görgül ilgi görmemiş olan ve uzun süredir bir hayli birikime sahip kurum tarihçiliğinin bir kurumsal alan olarak ortaya çıkışı, gelişimi, bu gelişimde etkili olan aktörler ile söz konusu bu aktörler arasındaki ilişkilerin dinamiklerinin keşfedilmesi amaçlanmaktadır.

2. Kuramsal Çerçeve: Yeni Kurumsalcı Gelenek

Çalışmanın amacına ulaşabilmek ve yazına katkı sunabilmek için örgütsel sosyolojide önemli bir açıklayıcılık sunan alan (Dimaggio ve Powell, 1983) kavramından hareketle kurum tarihçiliği alanının nasıl yapılandığı analiz edilmiştir. Bourdieu’ya göre bir alanın yapılanması, verili bir şekilde ele alınmayıp; ancak görgül sınamalara dayalı olarak ortaya çıkabilmektedir (Kaya, 2007). Bu bağlamda, kurum tarihçiliğini de bir alan olarak analiz etmek onun yapılanmasını ortaya koymada önem arz etmektedir. Bourdieu (1990; 1993)’nün alan kavramındaki aktörün siyasi, ekonomik ve kültürel arenadaki eylemlerinin sosyal ilişkiler ağı tarafından yapılandırılması gibi, kurumsalcı örgütsel analizde de örgütsel alanlar örgütlerin eylemlerinin onların gömülü olduğu ilişkiler ağı tarafından yapılandırıldığını ifade etmektedirler (Wooten ve Hoffman, 2008).

Örgütsel alan kavramı, ana tedarikçiler, müşteriler, düzenleyici kuruluşlar ile benzer ürün ve hizmetleri üreten kuruluşların bir arada olacak şekilde ve fark edilecek bir kurumsal yaşamı oluşturması sonucu (Dimaggio ve Powell, 1983) ortaya çıkan yapıdır. Meyer ve Scott’ın

toplumsal sektör kavramına (Meyer ve Scott, 1983) paralel şekilde, örgütsel alan kavramı da hem rekabet hem de işbirliği içinde olan bütün aktörleri kapsamına almaktadır (Özen, 2010).

Bu bağlamda, bu çalışmanın konusunu bir kurumsal alan olarak kurum tarihçiliği alanının ortaya çıkışı ve gelişiminde akademik kaygılar ile piyasa beklentilerinin çatışmasının alanın evrimi üzerindeki etkileri oluşturmaktadır. Kısaca çalışma kuramsal olarak örgüt yazınındaki kurumsalcı olarak anılan geleneğe yaslanmakta olup; bu geleneğin kurucu temalarından biri olan alan kavramını odağına almaktadır. Bu gelenek bağlamında görgül olarak incelenen alan da, Türkiye'deki kurum tarihçiliği alanıdır. Araştırmada incelenmeye niyet edilen görgül olgunun kurumsalcı geleneğin ana kavramlarından kurumsal alan bağlamında incelenmesi oldukça önemlidir. Zira, Fligstein ve McAdam (2012), alan kavramına ilişkin bütünleştirici girişim denemelerinde, örgütsel alanların bu incelemedeki görgül olguya benzer biçimde benzer faaliyetler sürdüren örgütlerin aralarındaki ilişkilerin artışıyla da ortaya çıkabileceğini ve evrilebileceğini belirtmektedir.

Çalışma kuramsal olarak kurumsalcı örgüt kuramının alan kavramına yaslanırken görgül olguya ilişkin meseleleri anlama ve açıklamada kurumsalcı geleneğin öncül (*proto*) kurumlar (Lawrence, Hardy ve Phillips, 2002), kurumsal girişimcilik (DiMaggio, 1988), kurumsal iş (Lawrence ve Suddaby, 2006) ile çeviri ve brikolaj (Campbell, 2004) gibi kuramsal açıklama yordamlarından da yararlanılmıştır. Öncül (*proto*) kurumsallaşma, bir kurumsal alanda tam olarak pekiştirilip, içselleştirilmemiş, yeterince yaygınlaşmamış, aktörler tarafından kısmi olarak paylaşılan bilgi ve/ya uygulamaların varlığı durumuna işaret etmektedir (Lawrence, Hardy ve Phillips, 2002). Bunlar henüz tam manasıyla kurumsallaşamamış ancak kurumsallaşma potansiyeli olan söylem ve/veya eylem kalıplarıdır (Erçek, 2004). Çeviri kavramı başka bir bağlamdan transfer edilen bir model veya uygulamanın içeriğine yerel bağlamdan anlamlar eklemek üzere bir kombinasyon oluşturulmasını ifade ederken; brikolaj ise, yerel aktörlerin amaçlı olarak kurumsal alanda halihazırda var olan daha eski unsurların tekrar bir araya getirilerek sunulmasını ifade etmektedir (Campbell, 2004).

3. Amaç ve Yöntem

Araştırmanın amacı, yerel bağlamdan özgün bir alanın ortaya çıkış dinamiklerinin ve evriminin tarihsel olarak keşfedilmesi şeklinde ifade edilebilir. Bu bağlamda, bu amaca ulaşmak için *Türkiye'de kurum tarihçiliği alanı nasıl ortaya çıkmış ve evrilmiştir?* sorusu cevaplanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın yöntemsel detaylarına geçmeden önce araştırmacının araştırılan olguya ilişkin konumuna değinmek gerekmektedir. Kurum tarihi türü ile bu türün bir toplayıcısı olarak yaklaşık on yıl önce tanışan araştırmacı bu biriktirme sürecinin sonucunda bu konularla ilgilenen ve ondan fazla kurum tarihi projesinde yer almış olan bir araştırmacı ve kurum tarihi çalışmalarını araştırmalarında sıklıkla kullanan ve bu çalışmaları yayınlayan bir yayıncı ile birlikte 2018 yılında bir bibliyografya çalışmasına başlayarak alanı ve alandaki aktörleri daha yakından tanıma ve gözleme fırsatı elde etmiştir. 2019 yılında yayınlanan bibliyografya çalışması sürecindeki yayın derleme çalışmaları sırasında gözlemediği örüntüleri derinlemesine inceleme ve alanın tarihsel geçmişine eğilme arzusu kendisini bir yandan bu tür eserleri biriktirmeye devam etmesine diğer yandan da bunlar üzerine devamlı olarak düşünmeye sevk etmiş ve sonuç olarak böylesi bir araştırma tasarımı gerçekleştirmiştir.

Çalışmada yöntemsel olarak, ilkin bu alandaki birikimi geniş kapsamlı olarak derleyen bir bibliyografya (Bali, Koraltürk ve Yalçınkaya, 2019) ile bu bibliyografyada yer verilen eserler üzerinden yapılacak keşfedici içerik analiziyle desteklenen ve kurum tarihçiliği alanındaki aktörlerin bakış açılarını yansıtan mülakatlarla zenginleştirilmiş ve son olarak basın, kurum ve kişisel başta olmak üzere arşiv verisine dayalı bir tarihsel anlatı analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Alanda etkin aktörlerin kurumsal arşiv ve belgeleri olmak üzere basın kurumlarının bilgi ve belgeleri ile görüşülen kişilerin şahsi arşivleri de derlenmiştir. Ayrıca, anlatıyı desteklemeye yardımcı olacak nitelikte ve genel olarak kurumsal yayıncılık özelde ise kurum tarihçiliği alanındaki aktörlerin tarihsel nitelikteki anı/hatırat ve/ya (oto)biyografi gibi eserleri de analize dahil edilerek çok çeşitli bir ikincil veri seti de derlenmiştir.

4. Bir Örgütsel Alan Olarak Kurum Tarihçiliğinin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Öncül (Proto) Kurumsallaşması

Türkiye’de kurum tarihçiliği alanının ortaya çıkışına ilişkin bulgular, alanın 1980’li yıllarla birlikte yeni kurumsalcı geleneğin varsayımlarına koşut olarak bir alan olarak ortaya çıkıp gelişmeye başladığını göstermektedir. Bu bölümde, derlenen geniş kapsamlı verilerden hareketle *Türkiye’de kurum tarihçiliği alanı nasıl ortaya çıkmış ve evrilmiştir?* sorusunu cevaplamaya cevaz veren tarihsel dönemlere ayrılmış bir anlatı inşa edilmeye çalışılmıştır.

4.1. Bir Örgütsel Alanın Doğuşu: Kurum Tarihçiliği (1980-1992)

1980’lerden bugüne uzanan süreçte Türkiye’de tarih yazımı alanında yeni bir türün gelişme gösterdiğine tanık olunmuştur. Kısaca ‘kurum tarihi’ denilen bu tür kapsamında ağırlıkla bir bankanın, şirketin, holdingin, okulun, hastanenin veya belli bir sektörün tarihi ele alınmaktadır.

Tarihleri yazılan bu kurumların arasında kamuya ait olanlar olmakla birlikte bu kurumların çoğu özel sektöre aittir (Koraltürk ve Yalçınkaya, 2019, s.11). Her ne kadar bu türün ortaya çıkışını 1980’de tarihlendirmek mümkün olsa da bu tarihten önce örneğin 1913’te Süleyman Nutki’nin yayına hazırladığı *Bahriye-i Ticariye Salnâmesi* gibi sektör tarihi ile 1926 tarihli Abdülahad Nuri’nin *Türkiye Cumhuriyeti Seyr-i Sefain İdaresi Tarihçesi* gibi bir kuruma dair erken dönem örnekleri bulunmaktadır. Ve fakat bunlar tekil örnekler olduğundan, bir alan olarak kurum tarihçiliğin kökenlendirilmesinde pek bir önem teşkil etmemektedir.

Türkiye’de kurum tarihçiliği pratiğinin bir kurumsal alan olarak ortaya çıkışında 24 Ocak Kararları ile neoliberal politikaların ekonomide hâkim olmasının (Koraltürk ve Yalçınkaya, 2019) ve bununla birlikte sosyolojik olarak Türkiye’de başta büyük burjuva olmak üzere iş insanlarının ve işletme gruplarının kamunun önüne çıkmaktan çekinme davranışını (Buğra, 2016; Bali, 2018) terk etmesinin önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Buna göre, 24 Ocak 1980 tarihinde açıklanan ekonomik istikrar tedbirlerine ilişkin kararlarla, Türkiye ekonomisi daha önce benimsediği planlı kalkınmaya dayalı karma ekonomi modelinden radikal bir kopuşla özel sektörü önceleyen liberal bir iktisadi yapıyı benimsediğinden, söz konusu bu yapıda ekonominin başat aktörlerinin özel sektörün temsilcilerinin olmasının beklendiği söylenebilir. Böylelikle, kurumsal yayıncılık sektörünün ekonominin başat aktörlerinin daha iyi ‘tanıtılması’ görevini kendine iş edindiği görülmekte ve bu tarihten sonra her ne kadar adına henüz o dönem ‘kurum tarihi(çiliği)’ denmese de bu minval üzere eserlerin üretilmeye başlandığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, 24 Ocak Kararları ile girilen neoliberal düzlemde, Türk(ıye) burjuvazisinin de önemli bir zihniyet değişimine uğramaya başladığı ve bunun bir tür ile bu türü üreten bir alan olarak kurum tarihçiliğinin neşet etmesinde oldukça önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Ayşe Buğra Türk iş insanlarının otobiyografilerinde başarıları için neredeyse özür dileyerek kendi başarılarının toplumsal sonuçlarını ortaya çıkaracak bir mahcubiyetten söz ettiğini belirterek (Buğra, 2016) değişen zihniyeti resmetmektedir. Rıfat Bali (2018, s.18-19) ise, 80’lerden sonra Özal ile değişen resmi vurgulamakta ve 1980 öncesinde iş insanları ve sanayicilerin birincil kaygılarının kamuoyunda fazla görünür olmamak, özel yaşamlarını basının gözünden uzak tutmak ve dikkatleri üzerlerine çekmemek olduğunu belirtmektedir. Buraya değin anlatılanlardan, 24 Ocak ile değişen ekonomik bağlamın burjuvazide yarattığı zihniyet değişiminin bu yönde bir talebe dönüşmesine yönelik tüm şartların olgunlaştığı ve bu talebi karşılayacak aktörlerin de yakın zamanda zuhur edecekleri bir resim göze çarpmaktadır.

Örneğin, Türk iş dünyasının önemli bir figürü olan Sakıp Sabancı'nın hayat hikayesi başta olmak üzere izlenimlerine ve anılarına yer verdiği eserler tam da bu dönemde yayınlanmıştır. *İşte Hayatım* başlıklı otobiyografisi 1985 yılında yayınlanan Sabancı'nın bir yıl sonra biyografik öğelerden kişisel gelişim türüne doğru bir kayma sonucu *Para Başarının Mükafatıdır* adlı bir öğütler manzumesi kaleme aldığı görülmektedir. Özellikle *Para Başarının Mükafatıdır* kitabının yayın hikayesi Buğra (2016) ve Bali (2018)'nin belirttiği çekingenliğin yerini burjuvazinin kendine duyduğu bir özgüvene bıraktığını göstermesi açısından ilginçtir. Yeni Asır Gazetesi 23 Kasım 1985 tarihinde okuyucularına Sakıp Sabancı tarafından yazılmış olan *Para Kazanmanın 16 Altın Yolu* isimli, Sabancı'nın görüşlerini özetleyen bir kitapçık dağıtmıştır. Kitapçığa gösterilen büyük ilgi üzerine, Sabancı yazılanları yeniden gözden geçirerek bu kez kendi yayını olarak *Para Başarının Mükafatıdır* isimli yeni bir kitap yayınlamıştır. Başlı başına sadece bu örnek bile 1980 öncesi dönemde hem toplumsal normlar gereği zenginliklerini ve başarılarını pek görünür kılmaya yanaşmayan hem de yükselişteki sol hareketler sebebiyle can ve mal güvenlikleri nedeniyle maddi servet ve başarıları ile dikkat çekmemeye özen gösteren büyük burjuvazinin davranışının ve zihniyetinin nasıl değiştiğini göstermektedir.

Bu değişimin sonucu olarak, *Kurum ve Sektör Tarihi, İş İnsanı ve Yönetici Hatırat, Biyografi ve Otobiyografi Kitapları Bibliyografyası (1932-2018)* adlı bibliyografyaya temel teşkil eden bu dönemdeki eserler bize hem kamu hem de özel kesimde kurum ve birey düzeyinde tarihe ve geçmişe ilişkin bir farkındalığın oluştuğunu ve bu minval üzere eserlerin yayınlandığını göstermektedir. Kamu bağlamında başta kamu bankaları olmak üzere birçok iktisadi kamu örgütünün tarihinin yazıldığı ve yayınlandığı görülmektedir. Örneğin, İlhan Tekeli ve Selim İlkin tarafından kaleme alınan 1981 tarihli *Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası* adlı kitap yanında, Zafer Toprak tarafından kaleme alınan 1988 tarihli *Sümerbank* kitabı ile, 1986 tarihli *T.C. Ziraat Bankası 1863-1983*, 1987 tarihli *Etibank 50. Yıl 1935-1985* ile 1990 tarihli *Halkbank'ın Tarihi Gelişimi: 1938-1962 Dönemi* adlı kitaplar bulunmaktadır. Sadece kamu kesiminde böylesi bir ilginin varlığından söz edilememekle birlikte, özel kesimde-başta holding düzeyinde büyük iş grupları olmak üzere-de böylesi bir ilginin söz konusu olduğu görülmektedir. Örneğin halen faaliyetlerine devam eden ENKA grubu 1982 ve 1987 yıllarında *ENKA 25. Yıl (1957-1982)* ile *Dünya'da ve Türkiye'de 30. Yılında ENKA* adlı kitapları yayınlarken; Eczacıbaşı *Eczacıbaşı 40. Yıl (1982)* ile STFA kurucularından Feyzi Akkaya'nın yazdığı *Ömrümüzün Kilometre Taşları: STFA'nın Hikâyesi* (1989) adlı kitapları ile kendi kurum tarihlerini yayınlamışlardır. Dahası büyük işletme

gruplarının ilgisi sadece kurumsal tarih bağlamında olmamış, kurucuların hayat hikayelerine de yer verilmiştir. Bu kapsamda örneğin 1986 yılında Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı tarafından *Bir Kent Bir İnsan: İzmir'in Son Yüzyılı S. Ferit Eczacıbaşı'nın Yaşamı ve Anıları* adlı kitap yayımlanırken; İstanbul Sanayi Odası başkanı Ertuğrul Soysal *İğneler* kitabını 1989 yılında, Alarko Grubu'nun kurucularından Üzeyir Garip ise altı ciltlik otobiyografik ögelerle bezeli tecrübelerini içeren *Deneyimlerim* serisinin ilkini 1990 yılında yayınlamıştır.

Bu ekonomi-politik ortamla birlikte Türkiye'de başta büyük burjuva olmak üzere yaşanan zihniyet değişimi, bu alana yönelik birikimlerin hem bu dönemde hem de izleyen dönemlerde Tekeli (2008:198-199)'nin imaj odaklı kurum tarihi dediği türün Türkiye burjuvazisinin gelenek inşasında kullanıldığını akla getirmektedir. Bu bağlamda, 1990'lı yıllarla birlikte kurum tarihçiliği alanına yönelik kurumsallaşma çabaları ve bu çabalarda adeta bir kurumsal girişimci (DiMaggio, 1988) gibi rol oynayan Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın kuruluşu meydana gelmiştir.

4.2. Tarih Vakfı ve Kurum Tarihçiliği Alanının Gelişimi (1992-2001)

Kurum tarihçiliği alanının 1980 sonrası süreçteki ortaya çıkışı ve mütevazı gelişimi, özellikle 1990'lı yıllarla birlikte, bir grup sol aydınının girişimiyle kurulan Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın kent tarihi, yerel tarih vb. gibi birçok farklı tarih alanına ilişkin girişimlerini kurum tarihi alanına da daha kuruluşunun ilk döneminde yönlendirmesi, kurum tarihçiliğinin hem nitelik hem de nicelik olarak gelişmesine neden olmuştur. İlhan Tekeli Tarih Vakfı'nda 1992 yılında düzenlenen *Türkiye'de Kurum Tarihçiliği Sempozyumu*'nda yaptığı konuşmada; "*Türkiye'de son yıllarda tarihyazımı alanında kurum tarihlerinin yazılması yeni bir ilgi alanı olarak gelişti. Bu alanın gelişmesi tarihçilerin kendilerinin ilgi duymasıyla değil, daha çok dıştan gelen taleplerle oldu. Bu dıştan gelen taleplere örnek olarak Cumhuriyet'in ellinci yılında olduğu gibi değişik kurumların onuncu, yirmi beşinci, ellinci yıl kutlamaları için kendi tarihlerini yazdırmak istemeleri, kurumların imaj oluşturmak için tarihlerinden yararlanmaya çalışmaları, özellikle başarılı birinci nesil sanayi girişimcilerinin kendi hatıralarıyla, geliştirdikleri kurumların tarihlerini iç içe yazdırmak istemeleri verilebilir.*" diyerek bu alana katkı yapmak üzere giren vakfın aslında neler yapması ve nasıl bir yol ve yöntem izlemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu noktaları açmadan önce cevap verilmesi gereken temel bir soru vardır. Zira bu soru Tarih Vakfı'nın kurum tarihçiliği ilgisinin de kaynağını açık etmektedir. Bu soru neden 1990'lı yılların başlarında bir grup sol kökenli aydınının kurmuş olduğu bir vakfın başta finans kesimi olmak üzere ülkenin kapitalist kurumlarının tarihini yazmaya niyetlendiğidir. Gerçekleştirilen mülakatlar ve yazında yer alan hatıratlar bu

sorunun temelde ilki ve en önemlisi vakıf için kaynak yaratma ikincisi ise tarihçilerin-özellikle de ekonomik ve sosyal tarihçilerin-böylesi örgütlerin tarihleri üzerinden Türkiye'nin makro iktisat ve/ya sosyal tarihi gibi alanlarına ilişkin bilgi birikimleri zenginleştirme olanağı olduğunu göstermektedir. Örneğin ikinci hususa ilişkin olarak vakfın kurucular kurulu üyesi İlhan Tekeli 2007 yılında verdiği bir mülakatta (Cengizkan, 2007); *“Kurum tarihlerinin sayısı arttığında, birileri hepsini kullanarak, yeniden bir tarih yazacak. Bu başka şekilde ele geçmeyen malzemeler üstüne, birinci el malzemeyle yazılmış tarihlerin sayısı arttığında, onların üstünden yazılan ikinci el malzemeyle yazılan tarihler yeni sentezlere ve yeni yorumlara gidebilecek. Belirli bir sponsora da bağlı kalınmadığı için, daha özgür olunacak. Böylece Cumhuriyet'i makro ekonomik değişkenler üstünden değil, mikro iş hayatının üstünden yazmak gibi yeni bir açılım ortaya çıkacaktır. Bence kurum tarihleri, aslında mikro tarih yazımının altyapısını hazırlıyorlar. Böyle bir deneme yapmaya değer.”* diyerek aslında kurum tarihlerinin birer mikro tarih olarak makro tarihler için zemin hazırladığının altını çizmektedir. Bu hususta örneğin vakfın projelendirerek yayınladığı ilk kurum tarihi olan Türkiye'de Piyango Tarihi ve Millî Piyango İdaresi'nin yazarı Mete Tunçay, sol hareketler üzerine çalışırken bir anda piyango tarihi yazmasının gerekçesini kendisi için basılan armağan kitaptaki nehir söyleşide şöyle belirtmektedir (Alkan, Bora ve Koraltürk, 2007: s.67): *“Sivil toplum örgütlerinin genel kaderi, birkaç kişi bir araya geliyor, belli konularda konuşmak, tartışmak, yayın yapmak için bir yerde toplanmanız lazım. Hadi bir lokal, orada bu toplantıyı örgütleyecek sekreter lazım, telefon lazım, elektrik su faturası derken bir sabit masraf çıktı. Bunu da ilk gelen insanların iyi niyetle verdikleri üçer beşer lirayla karşılamak mümkün değil. O zaman ne oluyor, proje şirketi haline dönüşüyor. Tarih Vakfı da kent tarihi olabilir, kurum tarihi olabilir, birtakım projeler alıp, onun üzerinden kendisine bir gelir yaratma yoluna gitti. Bu yolda ilk yapılan iş beni Millî Piyango'ya satmak oldu! Ben, Piyango Tarihi ve Türkiye'de Millî Piyango üzerine bir çalışma yaptım.”*

Vakıf kurum tarihi projeleri ile akademik çevresini ve insan kaynağını kendisi için anlamlı bir katkıya dönüştürürken; belirli bir akademik nitelikten ödün vermeden ve belirli birtakım kaygılarla bu projeleri yürüttüğü söylenmektedir. Hem vakıf bünyesinde hem de daha sonra bu alandaki aktörlerin kurum tarihi projelerinde görev almış olan Murat Koraltürk vakfın kurum tarihi alanına getirdiği yaklaşımı şöyle özetlemektedir (Koraltürk, 2012): *“Tarih Vakfı bu işe bir disiplin getirdi. Akademik disiplin getirdi. Yoksa Tarih Vakfından önce de Tarih Vakfıyla aynı dönemde de bu işi ciddi yapan kurumlar, yayınevleri, ajanslar çıktı. Ama Tarih Vakfı ifade etmeye çalıştığım gibi akademik bir disiplin, bir ciddiyet getirdi. Kurum olarak işte Tarih Vakfı*

örneğin, kurumun tarihinin yazılmasını isteyen kurumla iletişime geçiyor ve projelendiriyor. Ve tarihi yazılacak kurum veya o kurumun faaliyet gösterdiği sektörde yazan/çizen veya yakın uzmanlık alanı olan kişilerle Tarih Vakfı teması kurup projenin hayata geçmesini sağlıyor.” Gerçekten de vakfın böylesi bir disiplin sağlamak adına belirli kaygılarla davrandığı ve bazı adımlar attığı görülmektedir. Örneğin, bu hususta öncelikle zikredilmesi gereken vakfın ilk kurum tarihini projelendirmeden 18 Eylül 1992’de *Türkiye’de Kurum Tarihciliği Sempozyumu* yapılmış; 1998 yılında ise o güne değin projelendirilmiş olan kurum tarihi çalışmalarına ilişkin tecrübenin karşılıklı olarak paylaşılabilmesi için 7 Kasım 1998’de *Kurum Tarihciliği: Deneyimler ve Perspektifler Atölye Çalışması* gerçekleştirilmiştir (Güldöşüren, 2021:404). Tekeli’nin 1992 yılındaki sempozyumda yaptığı açılış niteliğindeki Kurum Tarihi Yazmanın Sorunsalları Üzerine başlıklı konuşması esasında, kurum tarihi kavramının niteliğinin ve içeriğinin sınırlarının çizilmesi bağlamında da oldukça önemlidir. Tekeli kendisi ile yaptığımız e-posta yazışmasında kurum tarihi ifadesinin bir esin kaynağı olmadığını ve Tarih Vakfının yönetim kurulu toplantılarından birinde kendisinin önerdiğini belirtmiştir (İlhan Tekeli E-Posta Yazışması, 10 Aralık 2022). Sempozyum içeriğine geçmeden önce vakfın kurucularının o dönemde böylesi bir isimlendirme ile hayli pragmatist davranarak ‘kurum’ kavramının yerel bağlamda taşıdığı kendinden menkul pozitif anlamı kullanmayı ve kurum kavramının ister kamu ister özel ister sivil toplum olsun her tür örgütü kapsayacak denli kapsamlı olmasını hedefleyerek bir nevi bir çeviri ve brikolaj yaptıkları söylenebilir. Zira otuz yıl sonra bugün bakıldığında kavramın hayli kurumsallaşmış olduğu, bu işi yapan ajansların ürettikleri ürünleri bu şekilde ifade ettiği ve dahası bu kitapların ikinci el değerinden istifade eden sahafların ise bu eserleri Kurum/Müessese Tarihi olarak katalogladıkları görülmektedir. Dahası, vakfın kurucu genel sekreteri Orhan Silier, Tarih Vakfı’nın bir nevi iç haberleşme aracı olan *Tarih Vakfı’ndan Haberler* bülteninin ilk sayısındaki yazısında (Silier, 1991); “...*Vakfımız gibi kuruluşlar kamu kurumlarıyla, özel firmalarla, siyasal partilerle, derneklerle işbirliği içinde birçok ilginç monografinin hazırlanması başarılabilir.*” diyerek, aslında kurum kavramını ne denli geniş manada aldıklarını ihsas etmektedir.

18 Eylül 1992’de Türkiye’de *Kurum Tarihciliği Sempozyumu* içeriği bağlamında kurum tarihine ilişkin önemli meselelerin tartışıldığı bir toplantı olmuştur. Vakfın arşivinin kapalı olduğu anlaşıldığından söz konusu sempozyumdaki tebliğlerin tam metinlerine ve/ya ses kayıtlarına erişmek mümkün olmasa da *Tarih Vakfı’ndan Haberler* bülteninin 1992 yılındaki Ekim sayısında yer alan geniş özetten (Türkiye’de Kurum Tarihciliği Sempozyumu Yapıldı, 1992:4-7) anlaşıldığına göre, İlhan Tekeli’nin Kurum Tarihi Yazmanın Sorunsalları Üzerine

başlıklı açılış bildirisi yanında Aydın Uğur'un kurum tarihçiliğini işletme tarihi ve işletme sosyolojisi perspektifinden ele aldığı Kurum Tarihçiliği ve Kurum Sosyolojisi adlı bildirisi tartışılmış; daha sonra o dönem devam etmekte olan kurum tarihi projelerinin tecrübelerini ele alan Kurum Tarihçiliği ve Kimlik Sorunu: Milli Piyango İdaresi (Mete Tunçay), Karşılaştırmalı Kurum Tarihçiliği: Şişe-Cam ve Sümerbank (Zafer Toprak), Kurumsal Arşivlerin Kurum Tarihçiliğindeki Yeri: Osmanlı Bankası Arşivleri (Edhem Eldem) başlıklı bildiriler sunulmuştur.

Bir yandan kurum tarihi yazımına ilişkin yöntemsel ve biçimsel alternatifleri tartışmaya açan vakıf, diğer yandan kurumlarla iletişime geçerek tarihlerinin kayıt altına alınmasını sağlamaktadır. *Milli Piyango, Tariş ve Tarişbank* ile 1993 yılında ilk ürünlerini veren kurum tarihi projeleri, 1996 yılında ikinci dalga olarak sayılabilecek *Darülaceze* (1996), *SEKA*, (1996), *SSK* (1997), *Darüşşafaka* (1998), *Emlak Bankası* (1999), *Osmanlı Bankası* (1999), *Demirbank* (1999), *Cenajans Grey* (1999), *İnterbank* (2000), *Egebank* (2000), *TEKEL* (2000), *İş Bankası* (2001) gibi kurumların tarihlerinin yazılmasıyla devam etmiştir (EK Tablo 1.). Görüldüğü üzere, daha önce de vurgulandığı gibi, tarihi yazılan kurumların çeşitliliği kurum tarihi kavramının kapsamının genişliğini gösterecek niteliktedir. Bu deneyimlerden sonra da, vakıf yöneticileri kurum tarihçiliği deneyimlerinin paylaşımı için 7 Kasım 1998'de *Kurum Tarihçiliği: Deneyimler ve Perspektifler Atölye Çalışması* gerçekleştirmiştir. Araştırmacının şahsi arşivinde yer alan bu atölyenin ses kayıtlarının dökümü, bize atölyede kurum tarihi ile ilgili neredeyse her meselenin çekinmeden tartışıldığını göstermektedir. Özellikle kurum tarihi yazımında kaynak ve yöntem meselelerinin hâkim olduğu tartışmalarda, kurum tarihi kavramının kökenine ilişkin olarak Zafer Toprak'ın değerlendirmeleri ilgi çekicidir. Bu bağlamda, Toprak; “*Kurum tarihi sözcüğünü galiba Tarih Vakfı kullanmaya başladı, daha önce tabii bu tür bir sözcük batı literatüründe özellikle çok eskilere gidiyor, yani özellikle Kıta Avrupa'sında, işte kurumların tarihi (l'histoire de l'institution) gibi bir Fransızca olay var, bu İngilizcede pek yok, yani İngilizcede kurum tarihi şeklinde bir alan yok ama Fransız tarihçiliğinde, özellikle Kıta Avrupası tarihçiliğinde bu tür bir alan var, 19. Yüzyıla birlikte gündeme gelmiş.*” (Toprak, 1998) diyerek, daha önce ifade edilen vakfın kurum tarihi kavramına ilişkin çeviri ve brikolaj girişimi iddiasını desteklemektedir.

Bu dönem bağlamında son olarak değinilmesi gereken bir husus ise, Tarih Vakfı'nın buraya değin özetlenmeye çalışılan arayışları sonucu kurum tarihçiliği alanına getirmiş olduğu farklılıklardır. Bunları akademik disiplin, ekip çalışması, sözlü tarih ve kitap dışı ürünler şeklinde belirtmek mümkündür. Tarih Vakfı'nın kurum tarihi yazımına ilişkin getirdiği önemli

bir özellikle daha önce de Koraltürk (2012)'ün vurguladığı gibi vakıf hem bu projelerin yönetimini hem de projelendirmesini akademik bir yaklaşımla gerçekleştirmektedir. Dahası vakfın bugüne değin projelendirdiği kurum tarihleri incelendiğinde çoğunlukla başta tarihçiler ve iktisat tarihçileri olmak üzere her projede birden çok sosyal bilimcinin görev aldığı ve çoğunlukla projede ekip lideri olarak yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, bu bağlamda, bu tür projeler kapsamında üretilen en önemli çıktı olan kurum tarihi kitapları incelendiğinde de büyük bir çoğunluğunun akademik bir yaklaşımla kaleme alındığı ve hatta bu sebeple tarihi yazılan kurumu memnun etmeyerek proje malzemesinden daha kolay okunur ve genel okuyucuya hitap eden yan ürünlerin (örn. *Milli Piyango, İş Bankası, İ.E. Ulagay İlaç Sanayi*) de üretildiği örnekler bulunduğu görülmektedir. Vakfın yaklaşımın bir diğer yönü bu projeleri bireysel olarak yürütmeyip projeyi gerçekleştirecek bir ekip kurmasıdır. Vakfın projelendirdiği kurum tarihlerine yönelik içerik analizi kurum tarihi projelerinin üçü dışında (*Milli Piyango, Darülaceze ve Osmanlı Dönemi Tahvil ve Hisse Senetleri*) hepsinin metin yazımı, arşiv araştırması, sözlü tarih, redaksiyon, görsel tasarım vb. uzmanlıklardan müteşekkil geniş bir ekip tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. Vakfın kurum tarihi projelerine getirdiği en önemli yaklaşım farklılığı kendisini yöntemsel açıdan göstermekte ve sözlü tarih yapılmasını gündeme getirmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere vakfın bu konudaki yaklaşımı salt kurum tarihi projeleri ile sınırlı olmayıp, kuruluş misyonu gereği kurum, kent ve sözlü tarih gibi alternatif tarih yaklaşımlarının Türkiye'nin gündemine girmesi için yapılmış amaçlı girişimlerdir (Erdilek Tunçay, 1993; Çelebi, 2000; İlyasoğlu ve Kayacan, 2006). Son olarak vakfın bu tür projelere çıktı olarak kurumlara yalnızca yazılı ve basılı eserlerin sunulacağı birer proje olarak bakmadığı, dahası kurum tarihi eserinin hazırlanması için derlenen verilerin sergi, belgesel vb. formlarda da sunulduğudur. Vakfın o dönemki genel sekreteri Orhan Silier vermiş olduğu bir mülakatta başlangıçta sadece kitap üreterek başladıklarını, sonra çeşitlenerek sergilere, belgesellere, CD'lere, müzelere dönüştüğünü belirtmektedir (Hürriyet, 1999).

4.3. Kurum Tarihciliğinin Piyasalaşmaya Doğru Öncül (Proto) Kurumsallaşması (2001-2022)

Kurum tarihciliği alanının 2000'li yıllardan sonraki dinamiklerine etki yapan en önemli gelişme 2001 yılındaki ekonomik krizdir. Zira, bu kriz hem bu alanın kurumsallaşması için bir kurumsal girişimci gibi hareket eden Tarih Vakfı'nın finansal yapısının bozulması ve kurum tarihi yazma teklifi götürebilecek muhatap kurumların bu projelere ayıracak bütçelerinin ortadan kalkması durumunu getirmiştir. Dahası, 2001 krizi ile birlikte, kurum tarihciliği alanının kurumsallaşmasına ilişkin yaşanan bu kriz ekonomik olmanın ötesinde genel olarak hem vakfın

hitap ettiği önemli bir kesim olan finans kurumlarını doğrudan etkilemiş ve başta vakfın o güne değin tarihlerini yazdığı *Esbank*, *İnterbank*, *Egebank*, *Demirbank* gibi birçok banka iflas etmiş ve hem de genel olarak kurumların kültür ve sanata ayırdıkları bütçelerde de önemli kesintilere gidilmesine sebep olan bir kültür-sanat krizine de sebebiyet vermiştir. Bu sarsıcı etki ile alanın kurumsallaşması sekteye uğradığı ve fakat kurum tarihçiliği alanında hem daha önce vakıfla bir biçimde çalışmış hem de vakıf ile herhangi bir ilişkisi bulunmayan bazı aktörlerin profesyonel olarak bu tür kurum tarihi projelerini bireysel ve/ya bir ajans/yayınevi çatısı altında gerçekleştirdikleri bir eğilimin ortaya çıktığı görülmektedir.

Bu dönemde, Tarih Vakfı'nın kurum tarihi projelerinin hem bütçe hem ekip hem de içerik olarak küçüklüğünü belirtmek de mümkündür. Dahası, vakfın 2001 krizi ile tarihini yazdığı kurumları finans sektörü dışındakileri de kapsayacak şekilde bir hayli genişlettiği ve çeşitlendirdiği de dikkat çekmektedir (bkz. Tablo 1).

Bu dönem için belirtilmesi gereken bir diğer husus, özellikle 2001 krizinin etkisi ile vakfın alanın kurumsallaşması için giriştiği çabaların sekteye uğraması yanında piyasanın taleplerinin vakıftan bağımsız ve/ya bir dönem vakıfla işbirliği yapmış aktörler tarafından karşılanmaya başlanmasıdır. Bu durum da özellikle daha önce vakıfla kurum tarihi projelerinde yer almış olan *Murat Koraltürk*, *Zafer Toprak* gibi akademisyenler ile *Mehmet Altun* ve *Nihal Boztekin* gibi yayıncıların belirli ajans veya yayınevleri üzerinden veya bizzat Kurumsal Yayınlar şirketi örneğinde gördüğümüz gibi mesaisini bu alana hasretmiş uzman işletmeler yoluyla kurum tarihçiliği alanına katkı vermeleridir. Bu olgu da, söz konusu bu aktörler eliyle girilen bu eylemlerin bu aktörlerin vakıf tecrübesinden getirdikleri sözlü tarih ve ekip çalışması gibi bazı iş yapma pratiklerini daha mütevazı ve dar bir çerçevede olmakla birlikte yeni bir bağlama taşıdıklarını düşündürmektedir. Bahse konu pratik transferi, 2000'li yıllardan günümüze kurum tarihçiliği alanının hem aktör hem de ortaya çıkan ürün sayısı bakımından boyutları düşünüldüğünde alanda her bir aktör ve/ya paydaş tarafından aynı ölçüde ve aynı biçimde benimsenmemiş uygulamaları barındırdığı söylenebilir. Bu sebeple, bu pratik transferlerinin tam da Lawrence, Hardy ve Phillips (2002)'in iddia ettiği üzere kurum tarihçiliği alanında tam olarak pekiştirilip içselleştirilmemiş ve yeterince yaygınlaşmamış öncül (*proto*) birtakım kurumsal uygulamalar olduğunu düşündürmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, Türkiye'de kurumsal tarih alanının ortaya çıkışını ve gelişimini, piyasa ile akademi arasındaki gerilim bağlamında incelemekte ve özellikle 1980 sonrası neoliberal dönüşüm ile

1990’larda Tarih Vakfı’nın müdahalesi tarafından şekillendirilen melez bir kurumsallaşma sürecine vurgu yapmaktadır. Bulgular, bu alanın yalnızca tarih yazımına ilişkin teknik bir uygulama olmadığını; aksine, farklı aktörlerin çıkarlarının, sermaye biçimlerinin ve meşruiyet arayışlarının kesişimiyle şekillenen bir mücadele alanı olduğunu göstermektedir.

İlk olarak, Tarih Vakfı’nın rolü kurumsal girişimcilik perspektifinden değerlendirildiğinde, Vakfın klasik anlamda yalnızca bir bilgi üreticisi değil, aynı zamanda bu alanı inşa eden ve şekillendiren bir aktör olduğu ortaya çıkmaktadır. Vakıf, akademik normları ve piyasa taleplerini bir araya getirerek, kurumsal tarih yazımını dağınık örneklerden belirli standartlara sahip bir alana dönüştürmüştür. Ancak bu girişimcilik, normatif bir alanın inşasından ziyade, hayatta kalma ve kaynak yaratma gerekliliğiyle yakından bağlantılıdır. Bu durum, kurumsal girişimciliğin sadece ideolojik faktörlerle değil, aynı zamanda maddi koşullarla da şekillendiğini göstermektedir.

İkinci olarak, ‘kurum tarihi’ kavramının isimlendirme süreci, çeviri ve brikolaj süreçleriyle birlikte ele alındığında, bu kavramın yerel bir bağlamda pragmatik bir şekilde kurgulandığı ortaya çıkmaktadır. Batı literatüründen ilham alan ancak doğrudan bir karşılığı bulunmayan bu kavram, Türkiye’de geniş ve olumlu çağrışımlar taşıyan ‘kurum’ kavramı olarak yeniden çerçevelenmiştir. Bu süreç, yalnızca kavramsal bir uyarılama olarak değil, aynı zamanda alanın sınırlarını genişleten ve çeşitli aktörleri kapsayan bir strateji olarak da yorumlanmalıdır. Ancak bu brikolaj sürecinin bir sonucu olarak, alanın epistemolojik yönelimi zaman zaman belirsiz hale gelmiş ve özellikle akademik tarih yazımı ile kurumsal imge üretimi arasında bir “misyon kayması” ortaya çıkmıştır.

Üçüncüsü, çalışmanın temel bulgularından biri, kurumsal tarih yazımının başlangıçta sol entelektüel çevrelerin ‘hafıza oluşturma’ motivasyonlarıyla bağlantılı olmasına rağmen, zamanla burjuvazinin tarih yazımına entegre olmuş olmasıdır. Bu dönüşüm, yalnızca konu bakımından bir kaymayı değil, aynı zamanda tarih yazımının işlevinde de bir kaymayı ifade etmektedir. Başlangıçta mikro tarih yoluyla toplumsal hafızayı zenginleştirme potansiyeline sahip olan bu çalışmalar, giderek kurumların kendilerini meşrulaştırmak için kullandıkları araçlar haline gelmiştir. Bu bağlamda, kurumsal tarihler, yalnızca geçmişi yorumlamakla kalmayıp, belirli bir kurumsal kimliği inşa eden ve genellikle seçici bir anlatı sunan metinler haline gelebilir. Bu durum, alanın epistemolojik özerkliği konusunda önemli bir gerilim yaratmaktadır.

Dördüncüsü, Bourdieu'nün sermaye türleri çerçevesinden bakıldığında, kurumsal tarih yazımı sembolik sermayeyi kültürel sermayeye dönüştüren bir mekanizma olarak işlev görür. Kurumlar, tarih yazımı yoluyla kendilerine tarihsel derinlik, süreklilik ve meşruiyet atfederek sembolik sermayelerini artırır; bu da onları kültürel alanda daha güçlü aktörler haline getirir. Bu süreçte akademisyenler ve tarihçiler, bu projeler aracılığıyla kendi kültürel sermayelerini dönüştürür ve zaman zaman bunu ekonomik sermayeyle takas ederler. Sonuç olarak, kurumsal tarih yazımı, farklı sermaye biçimlerinin dönüştürüldüğü bir ara alan işlevi görür.

Son olarak, bu alanın işleyişi maliyet-fayda analizi ve çapraz finansman uygulamaları bağlamında değerlendirildiğinde, kurumsal tarih yazımının sürdürülebilirliğinin büyük ölçüde piyasa dinamiklerine bağlı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tarih Vakfı örneğinde görüldüğü gibi, kurumsal tarih projeleri sadece bilgi üretimi için değil, aynı zamanda diğer akademik ve sivil toplum faaliyetlerini finanse etmek için de bir araç olarak kullanılmıştır. Bu çapraz finansman modeli, kısa vadede alanın gelişimini desteklerken, uzun vadede piyasa taleplerine bağımlılığı artırarak akademik özerkliği sınırlayabilir. 2001 krizinin ardından yaşanan dönüşüm de bu kırılganlığı açıkça ortaya koymuştur.

Genel olarak, Türkiye'deki kurumsal tarih alanı, akademik normlar ile piyasa talepleri arasındaki dengeyi sürekli yeniden müzakere eden, melez ve henüz tam anlamıyla kurumsallaşmamış (*proto-kurumsal*) bir yapı sergilemektedir. Bu melez yapı, alanın esnekliğini ve genişleme kapasitesini artırırken, aynı zamanda epistemolojik sınırlarını bulanıklaştırmakta ve meşruiyeti konusundaki tartışmaları sürdürmektedir. Gelecekteki araştırmalar için, bu alanı farklı aktörler (akademisyenler, ajanslar, kurumlar) arasındaki iktidar ilişkileri bağlamında daha mikro düzeyde incelemek ve üretilen metinlerin söylemsel analizine odaklanmak önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alkan, M. Ö., Bora, T. ve Koraltürk, M. (2007). Mete Tunçay'la söyleşi: "Yapmam gereken işler var... Bunun huzursuzluğunu duyuyorum". M. Tunçay, T. Bora ve M. Koraltürk (Ed.), *Mete Tunçay'a armağan* içinde (31–74). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bali, R. N. (2003). "Prestij kitapları" neye yarar? *Akşam*, 19 Eylül.
- Bali, R. N. (2018). *Tarz-ı hayat'tan life style'a: Yeni seçkinler, yeni mekânlar, yeni yaşamlar* (2. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bali, R. N., Koraltürk, M. ve Yalçınkaya, A. (2019). *Kurum ve sektör tarihi, iş insanı ve yönetici hatırat, biyografi ve otobiyografi kitapları bibliyografyası (1932–2018)*. İstanbul: Libra Kitap.
- Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice*. Stanford, CA: Stanford University Press.

- Bourdieu, P. (1993). *The field of cultural production: Essays on art and literature*. New York: Columbia University Press.
- Bourdieu, P. (2010). Sermaye biçimleri. M. M. Şahin ve A. Z. Ünal (Ed.), *Sosyal sermaye içinde*. İstanbul: Değişim.
- Buğra, A. (2016). *Devlet ve işadamları*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Campbell, J. L. (2004). *Institutional change and globalization*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Cengizkan, A. (2007). İlhan Tekeli ile “Cumhuriyetin harcı” üzerine: Türkiye’de modernite ve tarih yazımı. *Mimarlık Dergisi*, (333), Ocak-Şubat.
- Çelebi, F. (2000). Tarih vakfı kurum tarihi projeleri ve sözlü tarih. *XIth International Oral History Conference*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi, 407–411.
- DiMaggio, P. J. ve Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 147–160.
- DiMaggio, P. (1988). Interest and agency in institutional theory. L. G. Zucker (Ed.), *Institutional patterns and organizations: Culture and environment içinde* (3–21). Cambridge: Ballinger.
- Emirbayer, M. ve Johnson, V. (2008). Bourdieu and organizational analysis. *Theory and Society*, 37(1), 1–44.
- Erçek, M. (2004). Çeviri, aktör ağları ve eksik/öncül kurumsallaşma: Türkiye’deki mesleki personel/insan kaynakları söyleminin yeniden kurgulanması, 1960–1999. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 51–128.
- Erdilek Tunçay, N. (1993). *Birinci sözlü tarih atölyesi kayıtları (6–7 Haziran 1993)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Fligstein, N. ve McAdam, D. (2012). A political–cultural approach to the problem of strategic action. D. Courpasson, D. Golsorkhi ve J. Sallaz (Ed.), *Rethinking power in organizations, institutions, and markets (Research in the Sociology of Organizations, Cilt 34) içinde* (287–316). Emerald Group Publishing Limited.
- Güldöşüren, A. (2021). Türkiye’de kurum tarihçiliği literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 19(37), 395–466.
- Hürriyet. (1999). Tarihiniz itinayla yazılır. *Hürriyet*, 18 Eylül.
- İlyasoğlu, A. ve Kayacan, G. (2006). *Kuşaklar, deneyimler, tanıklıklar: Türkiye’de sözlü tarih çalışmaları konferansı (26–27 Eylül 2003)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Kaya, A. (2007). Pierre Bourdieu’nün pratik kuramının kilidi: Alan kavramı. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı ve Ü. Tatlıcan (Ed.), *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi içinde*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Koraltürk, M. (2005). Türkiye’de kurum tarihi yazıcılığı hakkında düşünceler. *Müteferrika*, (28), 137–141.
- Koraltürk, M. (2012). Ekonominin Türkleştirilmesi. *Eski Defterler*, 81. Bölüm, A Haber, 15 Aralık. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=m5xyJAYs4Wk>

- Lawrence, T. B. ve Suddaby, R. (2006). Institutions and institutional work. S. R. Clegg, C. Hardy, T. B. Lawrence ve W. R. Nord (Ed.), *The SAGE handbook of organization studies* içinde (215–254). Thousand Oaks: Sage.
- Lawrence, T. B., Hardy, C. ve Phillips, N. (2002). Institutional effects of interorganizational collaboration: The emergence of proto-institutions. *Academy of Management Journal*, 45, 281–290.
- Meyer, J. W. ve Scott, W. R. (1983). *Organizational environments: Rituals and rationality*. Beverly Hills: Sage.
- Özen, Ş. (2010). Yeni kurumsal kuram: Örgütleri çözümlemede yeni ufuklar ve yeni sorunlar. S. Sargut ve Ş. Özen (Ed.), *Örgüt kuramları* içinde (237–331). Ankara: İmge.
- Sapiro, G. (2015). Field theory. J. D. Wright (Ed.), *International encyclopedia of the social & behavioral sciences* (Cilt 9, 2. Baskı, 140–148). Elsevier.
- Silier, O. (1991). Artık bir tarih vakfımız var. *Tarih Vakfı'ndan Haberler Bülteni*, 1(1), 1.
- Tekeli, İ. (2008). Kurum tarihi yazımının sorunsalları üzerine. İ. Tekeli, *Birlikte yazılan ve öğrenilen bir tarihe doğru* içinde. Ankara: Dost Kitabevi.
- Toprak, Z. (1998). *Kurum tarihçiliği: Deneyimler ve perspektifler atölye çalışması* (7 Kasım 1998). İstanbul: Tarih Vakfı.
- Wooten, M. ve Hoffman, A. J. (2008). Organizational fields: Past, present and future. *The SAGE handbook of organizational institutionalism*, 1, 55–74.

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
1	Türkiye'de Piyango Tarihi ve Milli Piyango İdaresi	Mete Tunçay	Belirtilmemiştir.	1993	Milli Piyango İdaresi Yayını	Normal Baskı
2	Milli Aydın Bankası T.A.Ş. Tarişbank tarihi	Hüsnü Erken, Sabri Yetkin, Özlem Yıldırım, Oktay Gökdemir, N. Oğuzhan Altay	Teşekkür: Orhan Silier (Genel Sekreter), Fügen Uğur (Proje Sorumlusu)	1993	Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı	Normal Baskı
3	Tariş Tarihi		Zeki Arıkan (Proje Yöneticisi), Sabri Sürgevil (Proje Yöneticisi Yardımcısı), Araştırma Ekibi: Abdullah Martal, Oktay Gökdemir, Sabri Yetkin, Türkan Çetin, Hakkı Uyar, Erdal Aslan, Özlem Yıldırım	1993	Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı	Normal Baskı
4	İstanbul Darülaceze Müessesesi Tarihi	Nuran Yıldırım	Belirtilmemiştir.	1996	Darülaceze Vakfı Yayını	Normal Baskı
5	Seka Tarihi Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikalarının Tarihsel Gelişimi	Uygur Kocabaşoğlu (Proje Yöneticisi), Aydan Bulutgil (Araştırmacı), Fahrettin Çiloğlu (Araştırmacı), İlker Evrim Binbaş (Araştırmacı), Nesim Şeker (Araştırmacı)	Yasemin Atalay, Işıl Uyar (SEKA Tarihi Projesi Koordinatörleri)	1996	SEKA	Normal Baskı
6	Sosyal Sigortalar Kurumu Tarihi 1946-1996	Gürhan Fişek, Şerife Türcan Özsuca, Mehmet Ali Şuğle	Teşekkür: Ülkü Özen, İlhan Tekeli	1997	Sosyal Sigortalar Kurumu	Normal Baskı
7	Kıtaların, Denizlerin, Yolların, Tacirlerin Buluştuğu Kent İstanbul	Oya Baydar	Oya Baydar (Yayına Hazırlayan), Zafer Toprak, Edhem Eldem, Oya Baydar, Murat Koraltürk, Murat Güvenç (Editörler)	1997	İstanbul Ticaret Odası	Prestij Baskı
8	Darıüşsafaka Tarihi 1863-1994	Zafer Toprak	Orhan Silier (Proje Yönetimi), Araştırma ve Metin (Zafer Toprak), Alpaslan Onay (Editör)	1998	Darıüşsafaka	Prestij Baskı
9	Bizans'tan Günümüze İstanbul Suları	Burhan Oğuz		1998	Simurg Yayınları	Normal Baskı
10	Osmanlı Bankası Tarihi	Edhem Eldem	Orhan Silier, Çağatay Anadol, Ali Berktaş, Ayşe Berktaş, Münevver Ek, Osman Köker, İlhami Mısırlıoğlu, Bülent Özden, İsaf Yeğin	1999	Osmanlı Bankası Tarihi Araştırma Merkezi	Normal Baskı
11	Emlak Bankası 1926-1998	Murat Güvenç, Oğuz Işık	Murat Güvenç (Proje Yöneticisi), Oğuz Işık (Araştırmacı), Şafak Acar (Arşiv araştırmacı), İhsan Bilgin (Danışman), İlhami Mısırlıoğlu, Aylin Örneş, Leman Yılmaz (Yayına Hazırlayan), Dursun Hatko (Düzeltili ve Dizin)	1999	Emlak Bankası	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
12	Geçmişten Geleceğe Demirbank	Nevin Coşar	Nevin Coşar (Proje Yönetimi), Emel Seyhan (Araştırma), Özden Özkan (Arşiv Araştırması), Şevket Pamuk (Danışman), İlhami Mısırlıoğlu, Aylin Örnek (Yayıma Hazırlayan), Ali Çakmak, Nihal Boztekin (Düzeltilme ve Dizin)	1999	Demirbank	Prestij Baskı
13	Bir Reklam Ajansının Öyküsü: Cenajans Grey	Ali Atıf Bir, Kerem Ünüvar	Ali Atıf Bir (Proje Yöneticisi), Kerem Ünüvar (Araştırma, metin yazımı ve sözlü tarih), İlhami Mısırlıoğlu (Editör), Nur Ziya Aytekin (Proje Asistanı), Özgür Kıran (Arşiv), Nihal Boztekin (Düzeltilme)	2000	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
14	Selanik Bankası'ndan İnterbank'a 110 Yıllık Mazi	Metin Berke	Metin Berke (Proje Yöneticisi), İnci Ceyhan, Şule Gönülsüz, Müsemma Sabancıoğlu, Emel Seyhan, Kaya Şahin (Araştırmacılar), Esra Üstündağ Selamoğlu (Ön Araştırma Raporu), Halil Berktaş, İcen Börücüene (Danışman), Funda Çelebi (Sözlü Tarih), İlhami Mısırlıoğlu (Proje Koordinatörü), Müsemma Sabancıoğlu, Nilüfer Yenigün (Proje Koordinasyon Sorumlusu), Nihal Boztekin, Kaya Şahin (Yayıma Hazırlayan)	2000	InterBank	Prestij Baskı
15	İzmir Esnaf Ahali Bankası'ndan Egebank'a (1928-2000)	Sabri Yetkin, Erkan Serçe	Sabri Yetkin (Proje Yöneticisi), Erkan Serçe (Araştırmacı), Neslihan Oytun, Arzu Göl, Eren Akman, Gökşen Bebek (Arşiv Araştırması), Zeki Arıkan (Danışman), Pelin Böke (Sözlü Tarih Sorumlusu), İlhami Mısırlıoğlu, Gülay Yeşilipek, Gökşen Bebek, Bahar Aksel (Proje Koordinasyon), Nihal Boztekin, Ali Çakmak (Yayıma Hazırlayan)	2000	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
16	Osmanlı'dan Günümüze TEKEL	Fatma Doğruel, Suut Doğruel	Fatma Doğruel, Suut Doğruel (Proje Yöneticileri), Müsemma Sabancıoğlu, Ebru Sönmez, Tuba Yılmaz (Arşiv Araştırması), Funda Çelebi (Sözlü Tarih Sorumlusu), İlhami Mısırlıoğlu (Tarih Vakfı Projeler Koordinatörü), Müsemma Sabancıoğlu (Proje Koordinasyon Sorumlusu), Nihal Boztekin (Yayıma Hazırlayan)	2000	TEKEL	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
17	Türkiye İş Bankası Tarihi	Uygur Kocabaşoğlu, Güven Sak, Sinan Sönmez, Funda Erkal, Özgür Gökmen, Nesim Şeker, Murat Uluğtekin	Uygur Kocabaşoğlu (Proje Yöneticisi), Güven Sak, Sinan Sönmez, Funda Erkal, Özgür Gökmen, Nesim Şeker, Murat Uluğtekin (Araştırmacılar), İlhami Mısırlıoğlu, Bergüzar Sancış, Gülay Yeşilipek, Gökşen Bebek, Bahar Aksel (Proje Koordinasyonu), Esra Danacıoğlu, Funda Çelebi, Ülkü Özen (Sözlü Tarih), Nihal Boztekin (Redaksiyon)	2001	Tarih Vakfı	Normal Baskı
18	Atatürk'ün Bankası	Uygur Kocabaşoğlu, Güven Sak, Sinan Sönmez, Funda Erkal, Özgür Gökmen, Nesim Şeker, Murat Uluğtekin	Uygur Kocabaşoğlu (Proje Yöneticisi), Güven Sak, Sinan Sönmez, Funda Erkal, Özgür Gökmen, Nesim Şeker, Murat Uluğtekin (Araştırmacılar), İlhami Mısırlıoğlu, Bergüzar Sancış, Gülay Yeşilipek, Gökşen Bebek, Bahar Aksel (Proje Koordinasyonu), Esra Danacıoğlu, Funda Çelebi, Ülkü Özen (Sözlü Tarih), Nihal Boztekin (Redaksiyon)	2001	İş Bankası Kültür Yayınları	Prestij Baskı
19	Osmanlı Dönemi Tahvil ve Hisse Senetleri	Ali Akyıldız		2001	Türkiye Ekonomi Bankası (TEB)	Prestij Baskı
20	Türkiye Çimento Tarihi	Yıldız Sey	Yıldız Sey (Proje Yöneticisi), Sena Özfiliz (Proje Yöneticisi Yardımcısı), Emel Azizoğlu (Arşiv Araştırma), İdil Eser, Ülkü Özen (Proje Koordinasyon), Pelin Böke, Funda Çelebi, Esra Danacıoğlu, Emre Dölen, Aynur İlyasoğlu, Aylin Örnek, Sena Özfiliz, Yıldız Sey (Sözlü Tarih), Bedirhan Toprak (Redaksiyon)	2003	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
21	İE Ulagay İlaç Sanayii Türk AŞ 100 Yaşında: Tahlilhane'den İlaç Sanayii'ne Bir Asırlık Birliktelik	Mehmet Altun	Proje Süpervizörü: Gülşah Hamsici Kurşunoğlu (İ.E.Ulagay), İlhami Mısırlıoğlu, İnci Tepeci (Proje Yönetimi ve Koordinasyon), Mehmet Altun (Araştırma Yönetimi ve Metin Yazımı), Nilüfer Yenigün (Proje Eşgüdüm Sorumlusu), Ayla Gürsoy, Nuran Yıldırım (Danışmanlar), Ayşe Hür (Sözlü Tarih), Ayşe Özil, Nihal Boztekin, Nilüfer Yenigün (Araştırma ve Arşiv)	2003	Tarih Vakfı	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
22	Tahlilhane'den İlaç Sanayii'ne Bir Asırlık Birliktelik: İE Ulagay İlaç Sanayii Türk AŞ 100 Yaşında	Mehmet Altun	İlhami Mısırlıoğlu, İnci Tepeci (Proje Yönetimi ve Koordinasyon), Mehmet Altun (Araştırma Yönetimi ve Metin Yazımı), Nilüfer Yenigün (Proje Eşgüdüm Sorumlusu), Ayla Gürsoy, Nuran Yıldırım (Danışmanlar), Ayşe Hür (Sözlü Tarih), Ayşe Özil, Nihal Boztekin, Nilüfer Yenigün (Araştırma ve Arşiv)	2003	Tarih Vakfı	Normal Baskı
23	45 Yıllık Öykü: Çelebi Hava Servisi	Ülkü Özen	Ülkü Özen (Metin), Seçil Akgün Karal (Çelebi Kurum Tarihi Proje Yöneticisi), Nesim Şeker, Murat Uluğtekin, Ülkü Özen (Proje Ekibi), İdil Eser, Duygu Türk (Proje Koordinasyon), Murat Uluğtekin, Kudret Emiroğlu (Transkripsiyon), Nihal Boztekin (Redaksiyon), Ceren Lordoğlu, Ülkü Özen, Murat Uluğtekin (Sözlü Tarih)	2004	Çelebi Hava Servisi	Prestij Baskı
24	Lafarge Aslan Çimento: İlk Çimento Fabrikamızın Öyküsü 1910-2004	Emre Dölen, Murat Koraltürk	Emre Dölen (Proje Yöneticisi), Zafer Toprak (Proje Danışmanı), Emre Dölen, Murat Koraltürk, Murat Öztürk (Araştırma), Esra Üstündağ Selamoğlu (Arşiv Araştırması), Funda Çelebi Çetintaş (Sözlü Tarih), Nihal Boztekin, Filiz Öğretmen (Düzeltili), İlhami Mısırlıoğlu, Bergüzar Sancış, Bahar Aksel, İdil Eser (Proje Koordinasyon)	2004	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
25	Geçmişten Günümüze Anadolu'da Bira	Ercan Eren	Ercan Eren (Proje Yöneticisi), Murat Donduran, Melike Bildirici (Araştırmacılar), Ebru Sönmez, Tuba Yılmaz (Arşiv Araştırma), Arzu Demirel, Bergüzar Sancış, İlhami Mısırlıoğlu, Nihal Boztekin (Proje Koordinasyon), Funda Çelebi (Sözlü Tarih Sorumlusu), Nihal Boztekin (Redaksiyon)	2005	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
26	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi	Fatma Doğruel, Suut Doğruel	Fatma Doğruel, Suut Doğruel (Proje Yönetimi), Şevket Pamuk (Proje Danışmanı), Ceren Gülser İlkan, Hülya Meltem Ulu, Yasemin Baştürkçü (Arşiv Araştırma), Gülay Kayacan, Yıldız Bakoğlu (Sözlü Tarih), Nihal Boztekin (Redaksiyon)	2005	Tarih Vakfı	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
27	Tekfen 50 Yaşında: Yaşlanmadan Büyümek	Mehmet Altun	(Proje yöneticisi ve metin) Mehmet Altun, (Proje danışmanı) Dr. Gürel Tüzün, Koordinatörler Dori Kiss Kalafat (Tekfen) Nihal Boztekin (Kurumsal Yayınlar) Bergüzar Sancış (Tarih Vakfı), Redaksiyon Nihal Boztekin, Düzelti Esen Özen, Sözlü tarih görüşmeleri Mehmet Altun, Demo Productions	2006	Kurumsal Yayınlar ve Tarih Araştırmaları	Prestij Baskı
28	İnşaatçıların Tarihi: Türkiye’de Müteahhitlik Hizmetlerinin Gelişimi ve Türkiye Müteahhitler Birliği	Eftal Şükrü Batmaz, Kudret Emiroğlu, Süha Ünsal	(Metin) Süha Ünsal, (Proje Yöneticisi) Eftal Şükrü Batmaz, (Araştırmacılar) Kudret Emiroğlu, Süha Ünsal, (Danışman) İlhan Tekeli, (Proje Koordinasyon) Senem Koparan, (Sözlü Tarih) Senem Koparan, Süha Ünsal, (Görsel Kayıtlar) Ege Berensel, Banu Ornat, Belit Sağ, Ömer Türkoğlu, Tamer Üstel, Mehmet Ali Üzelgün, (Bant Çözümleri) Özge Çelikaslan, Özgün Tural, Sevil Üzrek, Eda Yalçın, (Redaksiyon) Özge Çelikaslan	2006	Türkiye Müteahhitler Birliği	Prestij Baskı
29	Yapının Merkezinde 40 Yıl 1968-2008	Yıldız Sey	Yıldız Sey (Proje Yöneticisi), Editör (Gürel Tüzün), Derya Özkan, Özge Açıkkol (Araştırma Koordinasyonu), Banu Binat, Gülçin İpek, Bergüzar Sancış (Proje Koordinasyonu), Filiz Aslan (Sözlü Tarih)	2008	Yapı Endüstri Merkezi	Prestij Baskı
30	Düşten Gerçeğe Türkiye Sanayisinde Elginkan Topluluğu	Öner Günçavdı	Öner Günçavdı (Proje Yöneticisi), Danışmanlar: Behlül Üsdiken, Öztin Akgüç, Araştırmacılar: Ertuğrul Tokdemir, Suat Küçükçiftçi, Mehmet Erçek, Araştırma Asistanı: Hülya Meltem Ulu, Sözlü Tarih: Filiz Aslan, Tamer Üstel, Proje Koordinasyonu: Jülide Nemlioğlu (Elginkan Holding), Bergüzar Sancış (Tarih Vakfı)	2009	Elginkan	Prestij Baskı
31	Ulusal’dan Küresel’e Milli Reasürans T. A. Ş. ve Türkiye’de Reasüransın Evrimi	Zafer Toprak	Zafer Toprak (Proje Yöneticisi), Proje Koordinasyon: Kemal Kanca (Milli Reasürans), Bergüzar Sancış (Tarih Vakfı), Ali Çakmak (Düzeltilen)	2009	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
32	Türkiye Sergicilik ve Fuarçılık Tarihi	Gökhan Akçura	Gökhan Akçura (Proje Yöneticisi ve Yazar), Gürel Tüzün (Editör), Derya Bengi (Yardımcı Editör), Deniz Koç (Araştırma Asistanı), Proje Koordinasyon: Ferda Tuncer (TÜYAO), Bergüzar Sancış (Tarih Vakfı)	2009	Tarih Vakfı	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
33	Geçmişten Günümüze Elginkan Topluluğu	Gürel Tüzün	Gürel Tüzün (Proje Yöneticisi ve Yazar), Araştırma Asistanı: Hülya Meltem Ulu, Sözlü Tarih: Filiz Aslan, Tamer Üstel, Proje Koordinasyonu: Jülide Nemlioğlu (Elginkan Holding), Bergüzar Sancış (Tarih Vakfı)	2010	Elginkan	Prestij Baskı
34	Galata'dan İstinye'ye İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	Çelik Kurdoğlu, Gürel Tüzün, Şahin Aslantaş, Metin Yüksel	Gürel Tüzün (Proje Yönetimi), Gülay Kayacan (Proje Koordinasyonu), Çelik Kurdoğlu, Gürel Tüzün, Şahin Aslantaş, Metin Yüksel (Metin), Emirhan Tonga, Ozan Torun (Araştırma), Gülay Kayacan, Ozan Torun (Sözlü Tarih)	2010	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
35	İnşaatçıların Coğrafyası: Türk İnşaat Sektörünün Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Serüveni	Tunç Tayanç	Gürel Tüzün (Proje Yöneticisi), Tunç Tayanç (Metin), İlhan Tekeli (Danışman), Ülkü Özen (Proje Koordinasyon), Ozan Torun (Proje Asistanı), Saygı Buluç, Onur Kara, Nevres Figen Tokatlıoğlu (Araştırmacılar), Ülkü Özen, Gülay Kayacan (Sözlü Tarih), Bergüzar Sancış (Redaksiyon)	2011	Türkiye Müteahhitler Birliği	Prestij Baskı
36	Cumhuriyet Döneminde Türkiye Matbaacılık Tarihi	Gökhan Akçura	Gürel Tüzün (Yayın Koordinatörü), Derya Bengi (Editör), Gökhan Akçura, Tuba Emiroğlu, Gülay Kayacan (Sözlü Tarih Görüşmeleri)	2012	Yapı Kredi Yayınları	Prestij Baskı
37	İLK: Geçmişten Geleceğe STFA	Tunç Tayanç	Proje Yöneticileri: Oya Fırat (STFA), Gürel Tüzün (Tarih Vakfı), Tunç Tayanç (Araştırma Yöneticisi ve Yazar), Proje Koordinasyonu: Oya Fırat (STFA), Gülay Kayacan (Tarih Vakfı), Tuğba Emiroğlu, Ozan Torun, Gülistan Özdemir (Araştırma), Oya Fırat, Gülay Kayacan, Tuğba Emiroğlu, Müjde Aslan (Sözlü Tarih), Gürel Tüzün (Editör)	2012	STFA	Prestij Baskı
38	Aslan Çimento: İlk Çimento Fabrikamızın Öyküsü 1910-2012	Emre Dölen, Murat Koraltürk	Emre Dölen (Proje Yöneticisi), Zafer Toprak (Proje Danışmanı), Emre Dölen, Murat Koraltürk, Murat Öztürk (Araştırma), Esra Üstündağ Selamoğlu (Arşiv Araştırması), Funda Çelebi Çetintaş (Sözlü Tarih), Nihal Boztekin, Filiz Öğretmen (Düzeltili), İlhami Mısırlıoğlu, Bergüzar Sancış, Bahar Aksel, İdil Eser (Proje Koordinasyon)	2013	Tarih Vakfı	Prestij Baskı

Tablo 1. Tarih Vakfı Tarafından Hazırlanan Kurum Tarihi Projeleri (devamı)

Sıra	Eser	Yazar	Proje Ekibi	Yıl	Yayıncı	Baskı Türü
39	Osmanlı'dan Günümüze İletişimde Bir Lider: Ericsson Türkiye	Serkan Yazıcı	Serkan Yazıcı (Araştırma Yöneticisi ve Yazar), Gülay Kayacan (Proje Yöneticisi-Tarih Vakfı), Gülten Ramazanoğlu (Proje Koordinasyonu-Ericsson Türkiye), Akın Öge, Ayhan Han, Burak Çıtır, Ozan Torun (Araştırma), Abdürrahim Özer (Araştırma Destek), Ozan Torun (Sözlü Tarih), Gürel Tüzün (Editör)	2014	Ericsson Türkiye	Prestij Baskı
40	Önce Kamil Koç Vardı... Türkiye'nin Şehirlerarası Ulaşımına Damgasını Vurmuş Bir Şirketin Öyküsü	Metin Şenbil	Metin Şenbil (Araştırma Yöneticisi ve Yazar), Gürel Tüzün, Ozan Torun (Editörler), Proje Koordinasyonu: Gürel Tüzün, Gülay Kayacan, Ozan Torun (Tarih Vakfı), Hakan Al, Burçin Yılmaz (Kamil Koç), Ozan Torun (Araştırma ve Sözlü Tarih), Ozan Torun, Gülay Kayacan, Nihal Boztekin (Yayıma Hazırlık)	2016	Tarih Vakfı	Prestij Baskı
41	Geçmişten Günümüze Türkiye'de Çekin Tarihi	Ömerül Faruk Bölükbaşı	Ömerül Faruk Bölükbaşı (Yazar ve Araştırma Koordinatörü), Ali Akyıldız (Danışman), Proje Koordinatörleri: Handan Erdoğan (Kredi Kayıt Bürosu), Esra Balcı, İsmet Akça (Tarih Vakfı), Proje Ekibi: Aslıhan Öncel, Emre Güngör (Kredi Kayıt Bürosu), Neval Milanlıoğlu, Hüseyin Çağret, Faruk Akyıldız (Tarih Vakfı)	2020	Kredi Kayıt Bürosu	Prestij Baskı
42	Yüzyıllık Hikayeler	Serkan Yazıcı	Serkan Yazıcı (Araştırma Yöneticisi ve Yazar), Yayın Kurulu: Yüzyıllık Markalar Derneği, Tarih Araştırması: Tarih Vakfı	2020	Yüzyıllık Markalar Derneği	Prestij Baskı